

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.

23 ਜਨਵਰੀ, 2007

[ਜੀਪੀ ਮਾਥੁਰ ਅਤੇ ਆਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ, 1973- ਧਾਰਾ 319 ਅਤੇ 389- ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕੈਦ- ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੀਟ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਮੰਗ- ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ- ਧਾਰਾ 389(1) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ- ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ- ਅੰਦਰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮਾਪਦੰਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ- ਰੋਡ ਸਾਈਡ ਝਗੜਾ- ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ- ਧਿਆਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ- ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ- ਦਾ ਨਾਮ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ- ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਅਢੁੱਕਵੇਂ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ- ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ- ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼- ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860- ਧਾਰਾ 34, 302, 304 ਭਾਗ ॥ ਅਤੇ 323- ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951- ਧਾਰਾ 7(ਬੀ) ਅਤੇ 8(3) ਅਤੇ (4)।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਐਨ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਿ- ਦੇਸ਼ੀ- ਆਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ ॥ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ- ਇੱਕ ਲੱਖ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3- ਜੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 4- ਏ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਬੈਂਕ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜਿਪਸੀ ਨੂੰ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਿਪਸੀ ਨੇ ਮੋੜ ਕੇ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀ ਨੇ ਜਿਪਸੀ ਵੱਲੋਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਆਰ. ਜਿਪਸੀ ਗੱਡੀ 'ਚੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਾਲੀ- ਗਲੇਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰੇ |

ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿਪਸੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਜੀ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ- ਦੇਸ਼ੀ ਆਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਫਤਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਆਰ.ਆਈ. ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਈ ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੇ ਐਫ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1. ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਆਰ.ਆਈ. ਉਪ- ਧਾਰਾ (4) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬੀਤ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪਰਾ 2] [1150- ਏ- ਡੀ]

ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜੈਰਾਜਨ, [2005] I SCC 754, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 389 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮੁਚਲਕੇ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਪ- ਧਾਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਸਟੋਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਉਣਗੇ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 3] [1150- E- F, 1152- E- F]

ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., [1995] 2 ਐਸਸੀਸੀ 513 ਅਤੇ ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ, ਜੇਟੀ (2006) 1 ਐਸਸੀ 578, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਨ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 20.1.1993 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ। [ਪਰਾ 9] [1156- ਡੀ- ਈ]

4. ਘਟਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ- ਧਿਆਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ। ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਠੀ ਮਾਰ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਲਗਭਗ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਪਰ "ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਮੌਤ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ, ਅਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 20.1.1993 ਨੂੰ 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3- ਜੋ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੱਪੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਠੀ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡੀ ਨੂੰ ਸੱਪੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਯਕੀਨਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 IPC ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਗ II ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀਤਾ ਨੂੰ ਫੂਹਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 10] [1156- F- H 1157- A- C]

5. ਘਟਨਾ 27.12.1998 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਹਿ- ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ 2004 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਜੀ ਐਮ ਪੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਐਮ.ਪੀ. ਸਿਰਫ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ H ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਜਸਵ -ਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸਮੀ ਗਵਾਹ ਤੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਪੀ.ਈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਫਤਵਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਣਯੋਗ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਰਾ 11] [1157- ਡੀ- ਜੀ]

6. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ- ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਉਪ- ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪਰਾ 12] [1158- ਸੀ- ਡੀ]

7. ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ, ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

[ਪੈਰਾ 13] [1158- ਜੀ, 1159- ਏ- ਸੀ]

ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ., [1995] 2 ਐਸਸੀਸੀ 513 ਅਤੇ ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ, ਜੇਟੀ (2006) 1 ਐਸਸੀ 578, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

8. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਰਾ 15] [1160- ਬੀ]

ਰਾਜ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਬਨਾਮ ਏ ਜਗਨਾਥਨ, [1996] 5 ਐਸਸੀਸੀ 329 ਅਤੇ ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ C.B.I., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, [2001] 6 SCC 584, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 16] [1160- ਸੀ] ਬੀ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: CRL. ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 490/2007 ਵਿਚ 2007 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 59।

1.12.2006 ਅਤੇ 6.12.2006 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. A. ਨੰਬਰ 645- DBA/ 2000 ਅਤੇ Crl. ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 185- MA/ 2000 ਕ੍ਰਮਵਾਰ। ਹਰੀਸ਼ ਐਨ.ਸਾਲਵੇ, ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ, ਯੂ.ਯੂ. ਲਲਿਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਐਮ. ਸਿੰਘ, ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਨਿਤਿਨ ਸਾਂਗਰਾ, ਗੌਰਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਮੀਤ ਭਾਟੀਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਸਿੰਘ।

ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸੰਜੇ ਜੈਨ, ਵਿਨੈ ਅਰੋੜਾ, ਆਦਿਤਿਆ ਕੁਮਾਰ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਾਵਤ, ਅਨਮੋਲ ਠਕਰਾਲ, ਸੁਧੀਰ ਵਾਲੀਆ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਹੀਆ, ਗੌਰਵ ਭਾਟੀਆ, ਈ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਧਾਮਾ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਜੀ.ਪੀ. ਮਾਥੁਰ, ਜ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਸਹਿ ਦੇਸ਼ੀ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 302 ਆਈਪੀਸੀ ਐਫ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 323 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 22.9.1999 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਿ- ਮੁਲਜ਼ਮ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 323 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12.1.2007 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ-- ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪ ਉਸ 'ਤੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2. ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ- ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(ਬੀ) ਅਤੇ ਉਪ- ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"7(ਬੀ) "ਅਯੋਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

"8(3) ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ (ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ- ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।"

(4) ਉਪ- ਧਾਰਾ (1), ਉਪ- ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਦਰਖਾਸਤ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਅਯੋਗਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜੈਰਾਜਨ, [2005] 1 SCC 754 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਰਫ ਸਦਨ (ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਸੰਸਦ) ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ) ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਝੱਲਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਡੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਨਵਾਂ ਫਤਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 389 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਹ ਵੀ , ਜੇ ਉਹ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਬਾਂਡ 'ਤੇ। ਇਹ ਉਪ- ਧਾਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ, (1995) 2 ਐਸਸੀਸੀ 513 ਅਤੇ ਅਹਿਮਦੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, (ਪੈਰਾ 19) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ):-

"19. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੋਡ ਦਾ 389(1) ਅਪੀਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 267 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁਝ ਅਯੋਗਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਅਰਥ ਕਿਉਂ ਦੇਈਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਿਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ। ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਮੁੜ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 389(1) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਡ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 267 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵੀਕਾਂਤ ਐਸ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ ਬਗਾਲੀ, ਜੇਟੀ (2006) 1 ਐਸਸੀ 578 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਏ. ਜਗਨਾਥਨ, [1996] 5 SCC 329, KC. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ CB.I., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ [2001] 6 SCC 584, B.R. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. & Anr [2001] 7 SCC 231 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗਜਾਨਨ ਅਤੇ Anr., [2003] 12 SCC 432, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ (ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪੈਰਾ 12.5):

"ਇਹ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ:-

"11. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਠਹਿਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਬੇਸ਼ਕ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਗੈਰ- ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਗੈਰ- ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਸਟੇਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਉਣਗੇ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਐਫ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਬਣੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜੀ 'ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਹੁਣ ਵੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਫਤਵਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

5. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸਤਗ਼ਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ 12.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ 27.12.1988 ਨੂੰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸ਼ੇਰਾਂਵਾਲਾ ਗੇਟ ਕਰਾਸਿੰਗ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਿਪਸੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਪਸੀ ਨੂੰ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਲਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਜਿਪਸੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਹਟਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਿਪਸੀ ਗੱਡੀ 'ਚੋਂ ਉਤਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਾਲੀ- ਗਲੇਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਕੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਪਰ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜੋ

ਕਿ ਜਿਪਸੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਜਿਪਸੀ ਵਿੱਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 1.30-1.45 ਵਜੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. P.S ਵਿਖੇ ਕੋਤਵਾਲੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ | ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ 1 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.4 ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸਮੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ (ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ, ਮਾਲ ਡੀ. ਇੱਕ ਸੜਕ) ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਹੰਗਾਮਾ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਕੂਟਰ ਸਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸੱਜਣ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ, ਅਰਥਾਤ, ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸ ਲਿਆ ਕਿ ਇਕ ਮਕੈਨਿਕ ਦੁਆਰਾ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਚਾਬੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਕਤ ਮਕੈਨਿਕ ਤੋਂ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਝੂਠਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। . ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ

ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਘਟਨਾ ਦੇ E ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਟੋਟੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 323 ਆਈਪੀਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਆਰ.ਆਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

7. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੀ

8. ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਤ 8.30 ਵਜੇ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 27.12.1988 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ-

1. ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਚੱਕਰ ਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਕੋਮਲਤਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।
2. ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.1 ਡਾ: ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਡਾਨਾ ਨੇ ਸ਼ਾਮ 4.30 ਵਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ। 27.12.1988 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ:-

1. ਪਿੰਨਾ ਦੇ ਉੱਪਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਜੰਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਟੈਂਪੋਰਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਪਰ 0.75 cm x 0.5 ਸੈ.ਮੀ.
2. ਖੱਬੇ ਗੋਡੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ 0.5 cm x 0.5 ਸੈ.ਮੀ.

ਖੋਪੜੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਟੈਂਪੋਰਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸਬਡਿਊਰਲ ਹੈਮਰੇਜ ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪੈਥੋਲੋਜੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਫੇਫੜੇ, ਦਿਲ, ਜਿਗਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਤਿੱਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇ ਨੂੰ ਪੈਥੋਲੋਜੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੱਟ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸੱਟ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਬਡਿਊਰਲ ਹੈਮਰੇਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਸਬਡਿਊਰਲ ਹੈਮਰੇਜ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੈਥੋਲੋਜੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦਿਲ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਧਮਨੀਆਂ ਬੰਦ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਡਾਕਟਰ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵਿਜ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਮੈਡੀਸਨ ਵਿਭਾਗ

ਦੇ ਮੁਖੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜੋ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਏ. ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਖੁਦ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਆਪਣੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ, ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਲੇਵਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਘਬਰਾਹਟ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਟ ਨੰਬਰ 1 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘਬਰਾਹਟ ਸੀ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਸੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਧਾਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੈਥੋਲੋਜਿਸਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਰਡੀਓਲੋਜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ: ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੈਥੋਲੋਜਿਸਟ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਚਾਨਕ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

9. ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ

"ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੱਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.ਕਿਊ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਬੀ. (ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 20 ਜਨਵਰੀ 1993, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ 319 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੜ੍ਹਾਅ)। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੁੱਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ....."

ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਈ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 20.1.1993 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ।

10. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ- ਧਿਆਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ 'ਚ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੱਠੀ ਮਾਰ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਜੀ ਪਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।" ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੌਤ ਸਿਰ 'ਤੇ ਐਚ ਦੇ ਝਟਕੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ, ਅਤੇ 20.1.1993 ਨੂੰ 4 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੋਧੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੋਧਿਆ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਮੁੱਠੀ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਗ II ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਸ਼ੀਤਾ ਨੂੰ ਛੂਹਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

11. ਘਟਨਾ 27.12.1988 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਹਿ- ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ 2004 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਐਮ.ਪੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਪੀ. ਸਿਰਫ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਘੱਟੋ- ਘੱਟ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਫਤਵਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਣਯੋਗ ਸੱਟ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸੀਟ ਲਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਸ੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪ- ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਦੁਬਾਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀਆਂ ਉਪ- ਧਾਰਾਵਾਂ (1), (2) ਅਤੇ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਪ- ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦ. ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜੋ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਹੈ

ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਜਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਇਹ ਐਕਟ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਰਵੀ ਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਸਰਵਭੂਮਾ ਐਸ. ਬਗਾਲੀ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ, ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

14. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਟੇਅ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਇਸ ਲਈ ਬੀ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਅਤੇ 44 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ. & Anr., [2001] 7 SCC 231 ਅਤੇ ਪੈਰਾ 42, 43, 53 ਅਤੇ 54 ਵਿੱਚ ਕੇ. ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਜੈਰਾਜਨ, [2005] 1 SCC 754 ਵਿੱਚ. ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸੀਮਤ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਦੇਸੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਚੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਏ. ਜਗਨਾਥਨ, [1996] 5 SCC 329 ਅਤੇ ਕੇ.ਸੀ. ਸਰੀਨ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, [2001] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 584, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਏ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਉੱਤਮ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੁਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 1.12.2006 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ 6.12.2006 ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਏ.ਕੇ.ਟੀ.

ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।